

УДК 369.01

СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ У СТРАХОВОМУ СЕГМЕНТІ УКРАЇНИ

Автор – Богдан Зимогляд¹, студ. гр. ЕК-22а

Науковий керівник – доц. каф. економіки С. О. Мащенко²

¹Zimbox10@gmail.com, ¹zymohliad.bohdan@365.pdaba.edu.ua,

²mashchenko.svitlana@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Українська система страхування має проблеми у розвитку через формальні схеми та різноманітні проблеми фінансового, інформаційно-аналітичного, організаційного та інституційно-інфраструктурного характеру. Проте важливо зосередитись на примноженні якості страхових продуктів та гармонізації інтересів учасників системи страхування. Для успішного функціонування на нових ринкових умовах страховикам України потрібно адаптуватись до жорсткого конкурентного середовища.

Страхування є одним із важливих фінансових сегментів національної економіки, де формуються, акумулюються, перерозподіляються та використовуються фінансові та інвестиційні ресурси, взаємодіють виробники та споживачі страхових продуктів. Страховий сектор в Україні представлений близько 400 страховиками із валовим обсягом страхових премій майже 27 млрд грн. З 1999 року почали створюватися страхові організації з іноземним статутним капіталом. З 2003 року спостерігається інтенсивна динаміка злиття та поглинання страховиків, переважно потужними іноземними страховими компаніями. Основними проблемами українських страховиків під час переходу до нових ринкових умов стали необхідність адаптації до жорсткого конкурентного середовища, низька капіталізація та низька фінансова стійкість [3]. Фінансова та політична кризи посилили деструктивні процеси в страховій галузі. Статистика свідчить, що на сучасному етапі в Україні застраховано лише близько 10 % усіх ризиків. До кризи, завдяки стрімкому зростанню страхових премій, страховики забезпечували поточне страхове відшкодування і не хвилювалися про проблеми ліквідності власних коштів та якості та накопичення страхових резервів [4]. В умовах фінансових колізій останніх років така стратегія страховиків лише посилила негативний вплив на їх діяльність. Крім того, гостро постала та поглибилася проблема випереджувального збільшення валового страхового відшкодування та його рівня, що пояснюється різким погіршенням економічних та політичних умов для ведення бізнесу в Україні.

Слід зазначити, що вітчизняний страховий ринок вважається досить закритим і непрозорим ринком. Це пояснюється надзвичайно неоднорідною структурою ринкового середовища, низьким рівнем прозорості страхового ринку, дефіцитом об'єктивних даних про функціонування конкретного страховика та структуру його фінансового капіталу [2]. Також помітне звуження сегменту страхування життя, незначне зростання обсягів non-life страхування, високий рівень страхового шахрайства.

Цей текст описує ситуацію зі страхуванням в Україні. Хоча страхування має потужний потенціал, частка страхових внесків у ВВП залишається помітно нижчою, ніж у світових лідерів. Зростання сукупних страхових внесків пояснюється зростанням страхових внесків з добровільного майнового страхування, але нерозвиненим залишається страхування життя. Крім того, страхування є недостатньо ефективним засобом забезпечення страхового захисту економічних суб'єктів та населення, і частка страхових внесків коливається в межах 2 % ВВП за роками.

Розвиток страхової сфери в Україні залежить від прогресу національної економіки, регіонального розташування страховиків та територіальної асиметрії акумуляції страхових резервів. Через посилення нормативних вимог держави до нарощення обсягів статутних фондів страхових компаній та підвищення їх фінансової стійкості можна очікувати інтенсифікацію розвитку страхової галузі.

Однак, фінансовий стан більшості страховиків досить низький, що не забезпечує їм конкурентні переваги. Також важливою проблемою є проведення страховиками схемних операцій та непрозорість страхових процесів. Публічна звітність страховиків не дозволяє об'єктивно оцінити їх фінансовий стан і стабільність.

На сучасному етапі страховий ринок важко орієнтуватися, як обрати страховика через звуження ринку та недобросовісне ведення бізнесу, що призводить до присутності латентних банкрутів та недокапіталізованості. Такі умови ще й призводять до низьких вимог щодо започаткування страхового бізнесу, що відлякує потенційних портфельних інвесторів та зменшує попит зі сторони партнерів та страхувальників.

До третини страховиків є дочірніми підрозділами бізнесових структур. Більшість з них активно діють на страховому ринку та рекламують себе. Банківські установи є ключовими партнерами та портфельними інвесторами страхових компаній.

На сучасному страховому ринку існує явно виражений «модний» формат, де деякі страхові компанії, з прив'язкою до владних структур, виступають монополістами своєї закритої ринкової ніші. Це дозволяє їм отримувати значні фінансові надходження без великих зусиль, але при

цьому поглиблює конкуренцію між іншими учасниками на відкритих сегментах страхового ринку.

Розвиток страхової сфери має пряму залежність від прогресу національної економіки, регіонального розташування страховиків завдяки помітному їх скупченню у столиці й у промислово потужних регіонах та відповідної територіальної асиметрії акумуляції страхових резервів. Фінансовий стан більшості страховиків, зазвичай досить низький й не забезпечує їм конкурентні переваги навіть на вітчизняному страховому ринку. Вирішальним чинником непрозорості страхових процесів визначається проведення страховиками схемних оборудок. Публічна звітність страховиків не сприяє об'єктивній діагностиці їх фінансового стану, стабільності, а часто зустрічаються неточності й похибки [1]. До головних «зовнішніх ударів» слід віднести реакцію на події в Україні світових фінансових ринків, наслідком якої є обмежений доступ до надійних ринків перестраховування фінансово потужних країн, через надзвичайне підвищення рівня ризиків.

Фінансова безпека страхової сфери загострилась відсутністю досконалого нормативно-правового поля й ефективних моделей регулювання, що зумовило створення великої чисельності фінансових «пірамід», які в свою чергу загострили кризу недовіри до фінансової системи загалом. Фінансова безпека у страхуванні вважається кризовою завдяки капіталізації більшості страховиків та їх незадовільної фінансової надійності за рахунок чого вони не мають конкурентних переваг навіть на внутрішньому страховому ринку. Слід відмітити, що страхування сьогодні не вважається загальнодоступним механізмом, який забезпечує безпеку економічним суб'єктам.

Список використаних джерел

1. Віленчук О. М. Концептуальні аспекти формування системи страхування сільськогосподарських ризиків. *Науковий вісник Національного аграрного університету*. 2007. № 111. С. 132–136.
2. Машина Н. І. Міжнародне страхування: навч. посіб. Київ: ЦНЛ, 2006. 504 с.
3. Плиса В. Й. Державне регулювання страхового ринку України в умовах глобалізації. *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. 2012. № 3 (15). С. 219–224.
4. Плиса В. Стратегія посткризової модернізації страхового ринку України. *Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Економіка*. 2014. Вип. 2 (2). С. 134–143